

Т. Р. ОСАДЧУК

ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ ФЕДОРА СТРИГУНА

У статті досліджується ідейно-естетичний феномен творчості художнього керівника Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької Федора Стригуна у контексті української театральної культури кінця XX – початку XXI ст. Визначено його місце і роль у примноженні традицій національного театрального мистецтва, осмислено провідні світоглядні принципи митця.

Ключові слова: *актор, режисер, художній керівник, викладач, митець, театр, національна ідея, корифеї.*

Т. Р. ОСАДЧУК

ФЕНОМЕН ТВОРЧЕСТВА ФЕДОРА СТРИГУНА

В статье исследуется идейно-эстетический феномен творчества художественного руководителя Национального академического украинского драматического театра им. М. Заньковецкой Федора Стригуна в контексте украинской театральной культуры конца XX – начала XXI в. Определено его место и роль в примножении традиций национального театрального искусства, осмысленно ведущие мировоззренческие принципы театрального деятеля.

Ключевые слова: *актер, режиссер, художественный руководитель, преподаватель, театральная личность, театр, национальная идея, корифеи.*

T. R. OSADCHUK

THE PHENOMENON OF FEDIR STRYGUN'S CREATIVITY

The article investigates the ideological and aesthetic phenomenon of art director's creativity of M. Zankovetska National Academic Ukrainian Drama Theater Fedir Strygun in the context of Ukrainian theater culture of the late XX – early XXI century. His place and the role in enhancing traditions of national theatrical art are determined and are interpreted the leading world-view artist's principles.

Keywords: *actor, director, artistic director, teacher, theater, national idea, luminaries.*

На сучасному етапі національного відродження український театр у контексті художнього життя суспільства перебуває у незмінному творчому пошуку. Ця об'єктивна обставина визначає зацікавленість науковців щодо вивчення феномена творчості яскравих представників сценічного мистецтва, котрі, дотримуючись традицій вітчизняної театральної школи, відкривають нові горизонти професійної досконалості.

Творчість художнього керівника, режисера-постановника і актора Львівського національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької Федора Стригуна є важливою складовою національної театральної культури кінця XX – початку XXI ст. Багатоманітний та оригінальний театрально-художній доробок митця дає підстави для глибокого вивчення, осмислення специфіки естетичних і світоглядних переконань, відстеження еволюції його творчості.

Наукове осмислення творчості Федора Стригуна потребує від мистецтвознавців нової історико-культурологічної рецепції, об'єктивного визначення сутності його естетичних і світоглядних переконань, висвітлення характеру еволюції національної думки, відстеження етапів національного самоусвідомлення митця.

Мета дослідження – визначити основні етапи творчої еволюції Федора Стригуна, проаналізувати його художньо-театральну діяльність у контексті української театральної культури кінця XX – початку XXI століття, розглянути творчість митця крізь призму

самоусвідомлення його життєвого покликання. Для реалізації мети цієї наукової розвідки насамперед необхідно сформулювати основні чинники формування та становлення Федора Стригуна як особистості й митця; проаналізувати творчу спадщину Федора Стригуна, визначити її характер та внесок митця у скарбницю української театральної культури.

Розв'язання цього комплексу завдань підпорядковувалося інтегральній проблемі – дослідженню динаміки становлення митця і громадянина через життєвий і творчий шлях Федора Стригуна, де мають органічно поєднатися такі складові: а) життєпис митця; б) дослідження його творчої еволюції, кінцевою метою якої є формування творчої особистості; в) інтерпретація головних змістових домінант його мистецького доробку. Науковість такого дослідження ґрунтується на фактологічній базі, яка включає біографічні дані Федора Стригуна, театрознавчі та кінознавчі розвідки про митця, статті, рецензії, інтерв'ю тощо.

Федір Миколайович Стригун народився 1 листопада 1939 року у селі Томашівка Уманського району Черкаської області. Завдяки природним художнім здібностям та наполегливій праці хлопчина з провінційного українського села отримав можливість навчатися в одному з найавторитетніших навчальних закладів України – Київському державному інституті театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого. Саме тут упродовж 1957-1961 років під керівництвом професора В. Неллі відбувається професійне зростання майбутнього митця.

Апробація творчого шляху Федора Стригуна відбулася на сцені Запорізького українського музично-драматичного театру впродовж 1961-1965 рр. після закінчення навчання в інституті. Новий період у його житті, насичений творчими планами і здобутками, розпочався із переїздом у 1965 р. до Львова, де він працював на посадах актора, головного режисера, а з 1987 р. – художнього керівника Львівського українського драматичного театру ім. М. Заньковецької (нині Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької). З 1990 р. Федір Стригун поєднував роботу в театрі з викладацькою роботою на акторському відділенні Львівської державної консерваторії ім. М. В. Лисенка. Після створення факультету театрального мистецтва у Львівському національному університеті ім. І. Франка очолює кафедру режисури драматичного театру. На львівській сцені митець реалізовує свої художні задуми в різних видах і жанрах театрального мистецтва. Федору Стригуну належать численні акторські і режисерські роботи в театрі і кіно, у його доробку понад 100 сценічних образів, 30 театральних вистав і 16 кіноробіт.

Творчу і наукову роботу митець поєднує з активною громадською діяльністю: він обраний головою Львівського міжобласного відділення Національної спілки театральних діячів України, членом-кореспондентом Національної Академії мистецтв України. Творчість Федора Стригуна здобула належне визнання – за високий професіоналізм, значний особистий внесок у розвиток національного театрального мистецтва він удостоєний почесних звань народного артиста України, лауреата Державної премії України імені Т. Шевченка, Державної премії імені І. Котляревського, премії Спілки театральних діячів України імені М. Садовського. Федір Стригун – кавалер орденів «За заслуги» I-го (2006 р.), II-го (1999 р.) і III-го (1997 р.) ступенів, князя Ярослава Мудрого V ступеня (2009 р.).

Життєвий шлях театрального і громадського діяча Федора Стригуна складають три періоди, кожен з яких по-своєму вплинув на становлення митця як актора, режисера і художнього керівника театру. Перший з них – навчання в Київському державному інституті театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого; другий – робота в Запорізькому українському музично-драматичному театрі; третій – творча діяльність у Національному академічному українському драматичному театрі ім. Марії Заньковецької. З приводу власного життєвого покликання, тобто того ж таки шляху, сам художник говорить: «Все своє життя покладався тільки на свою працю, свій розум, терпіння та любов, і ні на що інше» [10, с. 13].

Розмаїття факторів, важливих для дослідження творчої особистості, потребує їх певної систематизації, що значно полегшить оцінку процесу їх впливу на митця. У нашому дослідженні витоки формування світоглядних позицій, менталітету, естетичних цінностей, духовного світу митця розглядаються крізь призму таких факторів, як дитинство й світ ранніх захоплень Федора Стригуна; духовне та мистецьке життя малої батьківщини митця – Черкащини; роки навчання у театральному інституті й оточення, яке впливало на формування

особистості митця; творчий шлях від молодого до зрілого актора і режисера – народного артиста України, лауреата Національної премії імені Т. Шевченка.

Перед тим, як простежити витоки творчості Федора Стригуна, варто окреслити фактори, під впливом яких відбувалось становлення митця. Як відомо, основи світорозуміння кожної людини, увесь комплекс осягнення світу в його природно-географічному, соціокультурному та інших виявах закладаються ще в дитинстві. Проте світовідчуття та світобачення театрального діяча завдяки особливій психічній організації творчо обдарованої особистості мають свою специфіку. Рідний край, його історія, родина, природа, фольклор, побут, стаючи частинкою душі художника, повнозначною складовою його духової біографії, отримують естетичну значимість і справляють вплив на творчість.

Високодуховне сімейне середовище, чарівність природи рідного краю, багатий народний фольклор Черкащини, що оточували малого Федора з ранніх років, відіграли важливу роль у формуванні його особистості, виплекали любов до національних звичаїв і традицій, прищепили високохудожній естетичний смак. Будучи ще восьмирічним хлопцем, майбутній митець зіграв свою першу роль у виставі за п'єсою М. Кропивницького «Дай серцю волю, заведе в неволю» в драматичному гуртку рідного села Томашівка. Дещо пізніше, після першої побаченої в професійному театрі у Черкасах театральної постановки «Повія» за повістю Панаса Мирного, юний Стригун зрозумів, «що не зможе без запаху куліс, фарби, яскравого світла та повного глядацького залу» [4]. Театральне дійство захоплювало, будило його фантазію, бажання самому долучитися до чарівного світу мистецтва сцени.

Ця подія сприяла тому, що влітку 1957 року Федір Стригун вступив на навчання до Київського державного інституту театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого. А далі було інтелектуальне, культурне і професійне зростання, опанування низин акторської майстерності, формування навичок роботи над роллю під керівництвом видатного педагога В. О. Неллі [5, с. 2].

Становлення особистості Федора Стригуна у студентські роки визначає професійне оточення, насамперед асистент Володимира Неллі Микола Писар, викладачі І. Радовська, В. Хорол, О. Стура. В тісному контакті із Федором Стригуном навчалися відомі у майбутньому режисери і театрознавці – Р. Степаненко, Г. Макарчук, Л. Житницький, В. Десятирик; видатні нині артисти – А. Паламаренко, Т. Малишевська, А. Роговцева, О. Голобородько та інші [5, с. 2-3]. Таке творче середовище сприяло розвитку в митця навичок спілкування, знаходження спільної теми із колегами, формуванню власної режисерської думки, витонченості акторських умінь.

Вражаюча могутність темпераменту Федора Стригуна, романтична осяйність, природність могутніх непідробних відчуттів, міцна, але пластична статура і чоловіча краса українського козацького типу спостерігається в першій ролі Назара Стодолі за однойменною драмою Т. Шевченка, зіграній на інститутській сцені. Не менш яскравими були ролі Микити у «Владі темряви» Л. Толстого, лікаря у комедії «Пан де Пурсоньяк» Ж.-Б. Мольєра, радісного юнака у «Сліпому щасті» А. Кузнецова. Як зазначала театрознавець Валентина Заболотна, саме завдяки цим ролям стало зрозумілим, «що театральний інститут випускає молодого актора неабияких творчих перспектив». Його «широкий діапазон, насиченість і кантиленність оксамитового голосу, виразність рідного природного слова і легкий серпанок гумору на характері вияву внутрішнього ества» є вражаючими. «Таким чином український театр одержав ідеального актора високого традиційного гатунку, уособлення класичного українського чоловічого типу, добре обтесаного культурою і фаховими навичками, наповненого знаннями і любов'ю – до світу, до батьків, /... / до рідної землі, до її людей, до її жартів і пісень, її минулого і майбутнього, яке очікувалось світлим і справедливим, до театру...» [5, с. 3].

Отже, київський період у житті Федора Стригуна став періодом активного пізнання основ майбутньої професії, накопичування теоретичних знань і професійних навичок, часом, коли він формувався як особистість і акумулював творчий потенціал для роботи на мистецькій ниві.

Другий етап творчості митця хронологічно припадає на 1961-1965 роки, коли молодий випускник театрального інституту починає працювати у Запорізькому українському музично-драматичному театрі. Цей край зі славним минулим України, Хортиці, Дніпра, із відгомонам

козаччини від юнацьких років манив Федора Стригуна, що згодом відіграло значну роль в акторській кар'єрі митця. У Запорізькому театрі (тоді ще ім. Миколи Щорса), яким на той час керував відомий в Україні талановитий режисер Володимир Магар, молодий актор набирался першого досвіду роботи з професійними режисерами, серед яких – Володимир Ткаченко. У пересічній сучасній п'єсі «Рідна мати моя» Ю. О. Мокрієва він виконував роль Сергія. Закарбовані фахові навички потребували зараз швидкого і дієвого втілення, тому що лише за перший сезон Ф. Стригуном було зіграно підряд десять ролей, серед яких – роль Василя в «Циганці Азі» М. Старицького, Гриця в «Ой не ходи Грицю та й на вечорниці» М. Старицького, Павалаке в «Каса Маре» Й. Друце, Івася в «Родині щіткарів» М. Ірчана, Гриця в «У неділю рано зілля копала» О. Кобилянської та інші. Працюючи над ролями, молодий актор від вистави до вистави зростав і вдосконалювався, прагнучи досягнути глибокої виразності слова, дбайливо виношував кожен образ, намагався при жодних обставинах *не допускати* бодай найменшої *фальші*.

Робота у Запорізькому українському музично-драматичному театрі була перехідною ланкою до третього етапу творчості Федора Стригуна. З 1965 року починається найбільш значущий у його житті період творчого становлення – робота в Львівському національному академічному українському драматичному театрі ім. М. Заньковецької. Невдовзі своїми враженнями від зустрічі з прославленим колективом Федір Стригун поділився із читачами «Українського театру»: «Доля вела мене маршрутами заньківчан. /.../ А заньківчани – то колектив у найвищому розумінні цього слова» [1, с. 24]. «Коли я працював на Східній Україні, у мене іноді виникала думка: а чи потрібен взагалі комусь український театр? То був період тотальної русифікації, і я розумів, що творити український театр дуже складно. Лише у Львові я побачив, що моя мова, мої почуття, мої думи і мої мрії комусь потрібні. Я був радий, що потрапив у середовище однодумців...» [11]. Крім того, місто вразило митця своєю самобутньою красою, полонило архітектурою, парками, руїнами старого замку. Відтоді Львів для нього назавжди став взірцем європейського міста.

Згуртований корифеями В. Данченком, Б. Романицьким, В. Яременком, Д. Козачківським, В. Любарт, Н. Доценко Львівський театр імені М. Заньковецької в той час перебував на високих естетичних засадах, де колективізм трупи сприяв граничному розкриттю творчої індивідуальності і кожного митця зокрема [1, с. 24]. Окрім уславлених фундаторів театру, Федора Стригуна оточували й співпрацювали з ним режисери нового покоління С. Сміян, О. Ріпка С. Данченко, В. Опанасенко. Як зазначала мистецтвознавець В. Заболотна, «їхні режисерські методи не тільки збагачували палітру актора Федора Стригуна, а й розвивали в ньому мислення постановника, творця вистави» [5, с. 4]. Творчі плани молодого актора, а згодом і режисера, знаходили підтримку талановитих ровесників митця – Б. Ступки, Б. Козака, В. Глухого, В. Розстального, Ю. Брилинського, Л. Кадирової, розуміння естетики сучасного театру яких збігалися із поглядами Ф. Стригуна.

На досвіді корифеїв театру у молодого митця формувалася власний творчий метод, котрий ґрунтувався на морально-естетичних, гуманістичних принципах та ідеалах, наслідуванні національних театральних традицій. Зовнішня харизма, майстерне виконання заданих обставин, акторська хватка, гучний поставлений голос, міцна пластична статура вивела молодого актора із масових сцен в головні герої. Сьогодні акторський доробок Ф. Стригуна в рідному театрі ім. М. Заньковецької налічує близько двох сотень ролей, серед яких стали знаковими Микола Садовський («Марія Заньковецька» І. Рябокляча), Акоста («Урієль Акоста» К. Гуцкова), Іван («Суєта», «Житейське море» І. Карпенка-Карого), Едгар («Король Лір» В. Шекспіра), Отелло («Отелло» В. Шекспіра), Гонта («Гайдамаки» Т. Шевченка), Малахій («Народний Малахій» М. Куліша), Олекса Довбуш («Олекса Довбуш» В. Босовича), Данило Галицький («Данило Галицький» В. Босовича), Мазепа («Мазепа» Б. Лепкого), Богдан Хмельницький («Богдан Хмельницький» О. Корнійчука), Домініко Соріано («Філумена Мартуруано» Едуардо де Філіпо), Хельмер («Нора» Г. Ібсена), Виборний («Наталка Полтавка», І. Котляревського), Зенон («У.Б.Н.» Г. Тельнюк) та ін.

У хронології названих робіт яскраво простежується перманентний процес удосконалення *акторської майстерності*, професійного становлення особистості митця.

«Його герої – хазяї життя, – зазначає мистецтвознавець В. Заболотна, – власного і чужого. Тому артист Ф. Стригун такий органічний у ролях державців – гетьманів Полуботка, Хмельницького, Мазепи, митрополита Шептицького, циганського ватажка Андронаті, короля Ричарда III. /.../ просто в нього такого масштабу думки, такої сили почуття, такої величі душа» [5, с. 6]. Стригун – це «класичний український тип: зовнішність, темперамент, співучість, величезна енергетика, це актор відкритих почуттів, актор різноплановий» [6]. Творчий доробок митця примножувався з кожним роком, його майстерність інколи виходила за рамки можливого.

У 1987 році Федір Стригун призначається художнім керівником театру ім. М. Заньковецької. Свою діяльність він підпорядковує творчим інтересам і потребам театру, розкріпаченню індивідуальностей молодих акторів, створенню атмосфери колективної творчості. Багаторічний досвід, здобутий на театральній сцені, він вкладав у реформування театру, «впевнено, ніби все життя цим і займався, взяв кермо влади у свої руки і владно скеровував театр /.../ в русло національно-культурного відродження» [9, с. 3]. Як згодом зазначав сам Стригун, «мабуть, іще тоді, у 1917-му, наш театр постав сам на національно-демократичних засадах. І це не пусті слова. Для Винниченка, Мар'яненка, Саксаганського, Заньковецької, Романицького, Яременка, Любарт, Корольчука служіння саме такому театрові було змістом життя [7].

Реформи Федора Стригуна у театрі збіглися з історичним періодом відновлення незалежності української держави кінця 80-их – початку 90-их років ХХ ст. Театр ім. М. Заньковецької став центром духовного життя Львова, його національною трибуною. Художнім керівником творчого колективу з небуття поверталися імена В. Винниченка, Б. Лепкого, К. Буревія, відбулися оригінальні прочитання творів: «Безталанної» І. Карпенка-Карого, «Наталки Полтавки» І. Котляревського, «Народного Малахія» М. Куліша. У цих постановках його темперамент художника наскрізь пронизаний ідеями національного відродження, прагненням до гармонії в людських стосунках.

Новітня історична епоха розкрила незнані грані творчості Федора Стригуна, у яких виразно проглядається непорушна позиція митця як режисера. У середовищі мистецтвознавців митця визнають як майстра психологічного парадоксу, який «уважно вдивляється в драматургічний матеріал, ставить прості та водночас ключові запитання /.../, тоді знайомі тексти диктують своєрідні стилі, стають сучасними та гостропроблемними. Підбираючи п'єси для постановки і зіштовхнувшись із небажанням глядача до філософських глибоких речей, діяч осягнув одну важливу річ: «хочеш говорити про серйозне – роби це з гумором. Добрим гумором, який спонукав би до чогось хорошого» [3, с. 21]. Навіть у просторовому задумі вистав Федір Стригун повною мірою володів могутньою зброєю образної театральної метафори, логікою життєво закономірних несподіваностей.

Тема любові до України пронизує практично всі вистави Ф. Стригуна – у його постановках сконденсовані біль і жорстока правда нашого сьогодення, втілені в романтичній піднесеності його сценічних образів. Підбираючи матеріал для постановки, режисер керується виключно власним ставленням до життя, власним світоглядом, правдою, власною ненавистю і любов'ю. В інтерпретованих Стригуном сценічних творах «Гайдамаки» Т. Шевченка, трилогії «Мазепа» Б. Антківа за Б. Лепким, «У.Б.Н.» Г. Тельнюк, в «Андрей» В. Герасимчука та інших. він точно відчуває стан напруги в суспільстві, діагностує його больові точки. «Ми любимо свої болячки, – зазначає Федір Стригун, – любимо страждати, жалітися. Самі придумуємо собі проблеми, щоб поплакати над ними. І виходить такий абсурд: тому й бідні, бо дурні, а дурні – бо бідні. І нема на те ради...» [8, с. 8].

Нове бачення людини у суспільстві, її ідеали самоусвідомлення стають домінантною надзадачею його постановок «Добродій» («Глитай, або ж павук») М. Кропивницького, «Безталанна», «Сава Чалий» І. Карпенка-Карого, «В сім'ї вольній, новій», «Привітай же мене, моя Україно!» за творами Т. Шевченка, «Маруся Чурай» Л. Костенко, «Ромео і Джульєтта», «Гамлет» В. Шекспіра, «Світла моя муко» за творами В. Симоненка, «Маклена Граса» М. Куліша, «На межі» за Лесею Українкою, «У неділю рано зілля копала...» О. Кобилянської, «Доки сонце зійде, роса очі виїсть» М. Кропивницького, «Погляд вічності» Т. Шевченка, Лубківського, «Коханий нелюб» Я. Стельмаха, «Державна зрада» Рей Лапіка, «Оргія» Лесі

Українки, «Візит літньої пані» Ф. Дюрренмата, «Дама з камеліями» А. Дюма-сина. У кожному, навіть давно відомому творі Федір Стригун прагне знайти образ нової людини, нову ноту, співзвучну з новим історичним моментом.

На тлі національного відродження постановки театру ім. М. Заньковецької отримують гучний резонанс не лише у львівського глядача, а й по Україні загалом. Федір Стригун стає одним із перших в українській театральній культурі, хто займається розвитком етико-гуманістичних традицій національного мистецтва, практично втілюючи і реалізуючи в художній практиці нові засадничі принципи українського театру. Художній керівник системно вивчає потреби нового глядача – адже тепер до театру приходять люди не тільки, щоб відпочити, насолодитися майстерною акторською грою, отримати задоволення, а й відродитись і очиститись.

Ф. Стригун намагається вести театр попереду інших, сміливо інсценізує твори сучасних, деколи навіть невідомих широкому загалові авторів. На сцені заньківчан з'являються вистави за творами В. Врублевської, В. Герасимчука, Р. Горака, Н. Ковалик, В. Босовича, незаслужено забутого Ярослава Барнича. З ім'ям В. Босовича – лауреата Державної премії ім. І. Котляревського в галузі театрального мистецтва пов'язана постановка вистави «Ісус, Син Бога Живого», де вперше в Україні тактовно виведено на сцену образ Ісуса Христа як усвідомлення проблеми відродження християнських цінностей, що гостро стоїть у сучасному українському суспільстві.

Постановкою В. Герасимчука «Андрей» театр спробував реабілітувати неоднозначну особистість митрополита Андрея Шептицького, у свій час проклятого радянською владою. У виставі Федора Стригуна могутньо звучить проблема святого служіння національній ідеї та сирітства народу без пастирів і вождів такої сили, саможертвості і чистоти. Вистави стали підтвердженням того, що театр відкриває нові теми, пов'язані з національною ідеєю, а його художній керівник і режисер є безумовним її носієм.

Вивчаючи життєвий і творчий діапазон Федора Стригуна, варто не обминути ще одну грань особистості митця – його науково-педагогічну діяльність. Дбаючи про майбутнє театру, Федір Стригун у 1990 р. ініціював заснування у Львові акторської школи. Спершу це було акторське відділення при Львівській консерваторії імені Миколи Лисенка, згодом – театральний факультет у Львівському університеті імені Івана Франка. Підготовка студентів тут базується на певній системі цінностей, традиціях театру корифеїв, на національно-глибоких засадах, на зразках української класичної драматургії. У процесі цілеспрямованої педагогічної діяльності режисер-педагог навчає, розвиває і виховує в акторові насамперед особистість. Він намагається передати своїм учням не тільки уміння, а й частину своєї душі. Як писала газета «Дзеркало тижня», Федір Стригун «як справжній керівник бачить театр в майбутньому, знає хто і що гратиме, який буде репертуар і впевнений, що з наступним поколінням театр ім. М. Заньковецької ніколи не відступиться від розвитку театральної української культури, з українським мисленням, українською природою, українським менталітетом, ніколи не втратить позиції національного» [2].

Сучасна преса містить чимало інформації про театр імені Марії Заньковецької та його художнього керівника Федора Стригуна, яка переважно буває політизованою, не завжди правдивою і логічною. Тому важливо об'єктивно і свідомо ставитись до людини, яка творить мистецтво, зберігає театр таким, яким його свого часу створили М. Садовський і М. Заньковецька – народним, реалістичним, загальнозрозумілим, залишаючи репертуарні традиції, пропагуючи естетико-гуманістичні та національні ідеї.

Таким чином, роки творчої праці Федора Стригуна – це неабиякий досвід, який митець передає своїм послідовникам. Унікальна особистість талановитого актора, режисера й педагога, світоглядні принципи і художні надбання митця цілковито умотивовують твердження про те, що його творчість по праву вважається феноменом театральної культури України кінця ХХ – початку ХХІ ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богдашевський Ю. Стригун / Юрій Богдашевський // Український театр. – 1995. – № 2. – С. 22–25.

2. Дудко Н. Федір Стригун: «Українці не готові до щастя» / Наталя Дудко // Ратуша. – 2009, 5 листопада.
 3. Єгорова І. Федір Стригун: «Німців чекаємо?!» / Ірина Єгорова // Голос України. – 2010, 20 квітня.
 4. Життя як театр і навпаки. Федір Стригун [Електронний ресурс] / Л. Кічура // Режим доступ до сторінки: http://www.search.com.ua/archive/2009-07_06/zankovetska.com.ua/fedir_strygun.htm.
 5. Заболотна В. Народні артисти України Федір Стригун і Таїсія Литвиненко: [каталог] / Валентина Заболотна. – Львів, 2004. – 64 с.
 6. Коваль Я. Найкращим дарунком став голос сина / Я. Коваль // Львівська газета. – 2005, 11 січня.
 7. Козирева Т. Родинний театр. Федір Стригун: «Скільки ж нам, українцям, можна плакати?» / Тетяна Козирева // Дзеркало тижня. – 2007, 8 грудня.
 8. Козирева Т. Федір Стригун: «Багато стецьків у нас з'явилося. Куди не подивишся – кругом свій Стецько» / Тетяна Козирева // Високий замок. – 2009, 7 грудня.
 9. Коломієць Р. Заньківчани. Антологія театральних пристрастей / Ростислав Коломієць // Український театр. – 1995. – №1. – С. 2–4.
 10. Косарева Т. Федір Стригун. Ми завжди до всього не готові – до епідемій, до жнив і навіть до щастя / Тетяна Косарева // Дзеркало тижня. – 2009, 14 листопада.
 11. Кравчук О. Федір Стригун: «У свою дружину я закохався, побачивши її на екрані» / Олеся Кравчук // Тернопільська газета. – 2003, 15 – 21 жовтня.
- УДК 7. 03

М. П. САВЕЛЬЄВА

ПРОБЛЕМА СЦЕНІЗАЦІЇ ЕПОСУ: ШЛЯХИ ТВОРЧОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У статті на ряді прикладів сценізації прозових творів розглядаються теоретичні закономірності перекладу епічного твору з мови знакової на мову аудіо візуальної інформації.

Ключові слова: сценізація, проблема, семантичний переклад, естетичне взаємозбагачення.

М. П. САВЕЛЬЄВА

ПРОБЛЕМА СЦЕНИЗАЦИИ ЭПОСА: ПУТИ ТВОРЧЕСКОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ

В статье на ряде примеров сценизации прозаических произведений рассматриваются теоретические закономерности перевода эпического произведения с языка знаковой на язык аудиовизуальной информации.

Ключевые слова: сценизация, проблема, семантический перевод, эстетическое взаимообогащение.

М. P. SAVELIEVA

PROBLEM STSENIZATSIYI EPIC: THE WAYS OF CREATIVE TRANSFORMATION

In the article some examples stsenizatsiyi prose translation of the theoretical patterns epic creation of sign language into the language of audio visual information.

Keywords: stsenizatsiya problem, semantic interpretation, aesthetic enrichment.

Проблема сценізації епосу в останні десятиріччя набула особливої гостроти. Вона неодноразово широко дискутувалась на сторінках преси, розглядалась у статтях провідних практиків і теоретиків театру [6,8,9]. Під терміном «сценізація» на відміну від традиційного розуміння інсценізації як переведення епічної форми літератури в драматичну мається на увазі якісно інший рівень художнього перетворення епічного твору, коли літературне джерело трансформується у принципово інакшу художню реальність.